

Difuzat
24 Jan 1937
20)

Ministrul J. Victor

Sarbatorim azi, la 24 Ianuarie, două din marile evenimente naționale cari au clădit și consolidat statul român modern: Unirea Principatelor la 1859 sub domnitorul Alexandru Cuza, și Unirea tuturor provinciilor subjugate, după marile războaie mondiale, la 1918, sub gloriosul sceptru al Regelui Ferdinand, Restauratorul întregității naționale românești.

Aceste două acte consecutive, cari au încheiat și întregit România, sunt două expresii, distanțate în timp, ale unei singure voințe, care dăinuia și înainte de Unirea de la 1859, care s'a intensificat mai mult după această unire, și prin care s'a realizat la 1918 Unirea tuturor Românilor.

Că împrejurările ne-au fost adverse, ne-o spune istoria; că peste vitregia vremurilor s'a ridicat iubirea de patrie și neam a generației din 1848, ne-o arată entuziasmul și semnificația pătrunzătoare, ce acordă acestui act întreaga elită cărturărească din Muntenia și Transilvania, din Moldova, Bucovina și Basarabia.

Ion Brătianu, Golescu și Rosetti, Saguna și Barițiu, Cogălniceanu și Alexandri, Hurmuzache și Hașdeu, exponenții acestor imperative istorice, reprezentau cu totul altceva, decât ne-am putea închipui azi, - susținători de ocazie a unor convingeri și interese trecătoare-ei veneau din afunduri de istorie, aducând eu ei un trecut de preocupări național-culturale, ctitorind înainte chiar de Unirea politică, un stat național cultural, cu schimburi de idei și credințe, pentru care granița de la Milcov și Carpați, de la Molna și Prut de mult numai exista.

Când la 1859, voturile Adunărilor Naționale de la Iași și București au pecetluit această dorință a Principatelor

Românești, se profilau în trecut luptele și frământările glorioase dela 1784, dela 1821 și dela 1848, mucenicia lui Horia, Cloșca și Crișan, jertfa proaspătă a lui Tudor Vladimirescu, ca și izbucnirea eforturilor nereușite dela Izlaz, Blaj, Lugoj, Iași și Cernăuți, cari, dacă n'aveau un obiectiv precizat în timp, erau jetoane și puncte de reper pentru marele act al încheierii sufletului românesc într'un stat național, unitar, sub drapelul tricolor și sub strălucirea unei coroane regale.

Actul unirii dela 1859 a recunoscut o Moldova trunchiată, cu marginile răsăritene și nordice sub stăpâniri străine. Scăpată din frământările din interese și ambițiuni ale marilor împărății vecine, Moldova a trimis la Iași reprezentanți, din cari lipseau cei din țara-de-sus adecă, din ținuturile Cernăuții și Suceava, precum și întreaga răzășime moldovenească din ținuturile Hotin, Bălți, Lăpușna, Soroca, Orhei, Tighina, Hotarniceni, Codrul și Greceni, cu un cuvânt din toată Moldova răsăriteană, așternută între Prut și Nistru, cu capul la umbra codrilor Bucovinei și cu picioarele scăldate în Marea Neagră.

Imprejurările fuseseră prea vitrege cu noi. Mai bine de jumătate de țară^a Moldovei era jertfită. Ne rămăsese însă Iași cu sufletul românesc, generos, răscolitor și înfăptuitor, Iași reședință domnească și cuibul unei boerimi încă patriarhale, ca un simbol elocvent de tot ce era românitate.

Si Iași s'au dăruit cu un entuziasm neprecupețit acestei Uniri, iar în domnitorul Unirii Alexandru Cuza, ⁴Zeșeni vedeau întrupată icoana celor mai adânci dorințe românești.

Iașii ni l'au dat pe marele Kogălniceanu, care încă
la 1843, în lecția de deschidere a cursului său de Istorie
Națională la Academia Mihăileană, mărturisise așa de sugestiv
și impresionant că privește ca patrie română toată acea întin-
dere de loc unde se vorbește românește, și ca istorie națională,
istoria Moldovei întregi înainte de sfârșirea ei, ^{istoriei} Munteniei
și ^{istoria} ~~și~~ fraților din Transilvania,

Iar la 1859, Mihail Kogălniceanu într'o cuvântare se
putea mândri cu adevărat, zicând:

" Cu 20 de ani înainte, în 1837, în istoria țărilor ro-
mâne, am pledat cauza Unirii. La 1840 am fondat Dacia Literară,
menită de a pregăti unirea între deosebitele ramuri ale familiei
române. La 1848, ca redactor al Dorințelor partidei naționale
din Moldova, emigrată la Cernăuți, am înscris ca cea mai mare
dorință, o încoronare a marilor reforme: Unirea Principatelor.
La 1855 am fondat Steaua Dunării, cel dintâi ziar politic ~~pe~~ al
cărui steag era scris: Unire sub un principe străin. La 1856
și 1857, când unioniștii erau persecutați în averea și persoana
lor, eu am fost membru activ al comitetului central din Iași".

Pregătită astfel, Unirea dela 1859 apare ca un rezultat
normal al acestei activități laborioase a partidei naționale
din Moldova, reprezentând, din punct de vedere istoric, reluarea
tradițiilor vechi de autodeterminare politică, chiar în starea
de dependență de Imperiul Otoman și de celelalte Puteri, cu o
perseverență în alegerea momentelor favorabile din conjunctura
internațională, care descoperă liniile mari pe care s'a mișcat
geniul politic al lui M. Kogălniceanu.

Generația din 1848, realizată culturalicește prin crea-
rea aceluia curent de sănătos autohtonism, al Daciei Literare
sau al României Literare și Propășirii, se găsește pregătită
sufletește și mătură, cu o gândire politică bine determinată,

în preajma anului 1859. Înțelepciunea și prevederea își dau mâna cu un curaj moderat, dar cu atât mai eficace. Nu mai este entuziasmul clocotitor din 1848, ci mersul bărbătesc al unei întregi generații, atât de coaptă politiceste, gata să-și impună voința cu orice preț împotriva oricui.

Meritul îi revine, cum spuneam, aceluia realism românesc al lui Kogălniceanu, care, de altfel nu l'a părăsit în toate împrejurările de mai târziu. El vedea în larg marele probleme ale neamului și alegea momentele prielnice pentru soluționarea lor.

Iată deci, mulțumită acestor prevederi ale generației sale, Unirea de la 1859 a dat într'adevăr roadele așteptate.

Dar Unirea de la 1859 ^{n'} a fost ~~numai~~ ^{decât} prefața unui șir de evenimente, ce aveau să ducă la Unirea cea mare de la 1918.

În politica externă, statul român dobânda, printr-o diplomatie de mare patriotism, averile mănăstirilor închinete, moșii ce cuprindeau a cincea parte din teritoriul țării.

Independența Principatelor după războiul din 1877 deschide un capitol nou istoriei noastre, ce n'ar fi fost posibil fără această unire.

În politica internă, Kogălniceanu desființă claca prin legea rurală din 14 August 1864 și împrăștierea țăranii. Deși reforma aceasta n'a fost aplicată decât cu multe lacune, ea a contribuit totuși în bună parte la redresarea clasei țărănești.

Dar harta Daciei străbune, în hotarele ei istorice, n'a putut fi reconstituită în realitate, decât după 59 de ani, în urmă războiului mondial . . .

Unirea cea mare din 1918 a încheiat pe veci sub strălucirea coroanei române aproape întreg pamântul românesc dela Tisa la Nistru, și dela munții Maramureșului la Mare.

La 27 Martie 1918, Sfatul Țării dela Chișinău proclamă unirea Basarabiei dintre Prut și Nistru cu Țara-Mamă.

La 28 Octombrie 1918, Românii din Bucovina, întruniți în Congres ^{General} Național la Cernăuți, proclamarea Unirea Bucovinei cu Regatul Liber al României .

Iar la 1 Decembrie 1918, Românii din Transilvania , Banat și Maramureș, constituiți în Marea Adunare Națională, dela Alba-Iulia, proclamă unirea tuturor teritoriilor transcarpatine cu Regatul României.

După 59 ani, destinele neamului se împliniră în formelor cea adevărată.

Deși viața românească nu încetase o clipă să pulseze și să se afirme ca la început, trecând granițele și barierele oficiale, ca valurile unui fluviu, totuși fărâmițarea în provincii subjugate de stăpâniri străine, scăzuse mult din prestigiul și puterea politică a poporului român.

Era deci necesară o renaștere românească din cenușa atâtor veacuri, o înviere din propriile posibilități de afirmare națională, o trăire din nou a măririi din trecut.

Luptele și încercările îndrăznețe dela 1784, 1821, 1848 rămân mărturii vii că sufletul românesc tânjea după o dreptate a lui, că în el existau virtuozități de energie și mari disponibilități de jertfă. Aceste eforturi erau sortite să rămână simbol . Masele țărănești, trezite, cu toate suferințele seculare, la conștiința națională, așteptau în tăcere ceasul dreptății.

Generați din 1848 ^{au} creât un curent naționalist. Unirea din 1859 e rezultatul acestei stări de spirit. Deasemenea Unirea din 1918 e trăd^uțerea în fapt a unei încordări a întregului neam, un efort de creștință și voință unanimă.

Se cuvine să amintim că Franța, care la 1859, ne-a dat sprijinul neprecupețit al puterii și autorității sale, la 1918, a fost cea dintâi care ne-a înțeles și ne-a ajutat.

De acea poporul bucovinean, proclamând la 1918 unirea cu Țara-Mamă, își îndreptă gândul său plin de recunoștință către Franța eroică și generoasă, notificându-i acest memorabil act istoric, la care Ministrul Franței la București, contele Saint-Aulaire, destăinua simțămintele sale de dragoste pentru România, zicând :

" Sunt adânc mișcat de sentimentele nobile, ce le exprimați Franței în numele congresului general al Bucovinei, ca și gândul că ați aflat de bine să exprimați deosebi dragostea D-Voastră către țara mea, tocmai în momentul când proclamați unirea la România.

Eu mă simt înăemnat să împărtășesc aceasta guvernului Republicei, rugându-l să apere cauza justă română.

Franța a rămas credincioasă misiunii sale mari în lume.

Noi nu vom uita niciodată că Românii, frații de sânge ai Francezilor, au făcut pentru acelaș ideal aceleași sacrificii.

E voința acestor martiri, care poruncește să rămânem uniți pentru totdeauna."

Insuflețit de acéleăș simțăminte de dragoste și prietenie față de poporul român, salută și însărcinatul de afaceri al Italiei, dl. Auriti, actul unirii, zicând:

" Principiul Naționalităților, ca bază^a fundării statelor, a fost proclamat de un bărbat de stat italian și susținut de poporul italian într'o sută de ani de lupte, și de armatele italiene în patru războaie .Astăzi, înfăptuindu-se realizarea acestui principiu în toată Europa, Italia se bucură de eliberarea celorlalte popoare subjugate și, emoționată, ea privește la România, care sub sceptrul regelui său, prin vigilența armatei sale și prin credința poporului său înfăptuește unitatea rasei sale".

Iată deci în ce atmosferă de încredere și optimism începea viața statelor europene după război și ce nădejdi de bună înțelegere promitea acest frumos început.

Ziua de 24 Ianuarie, cuprinde prin urmare un potențial ridicat de mândrie și tărie românească. Să o celebrăm și să o trăim cu tot avântul marilor clipe de răspundere istorică. Să ne dăm seama că neamul nostru, care a pășit triumfător în istorie, își urmează firesc drumul spre marile sale destine.

În ziua de 24 Ianuarie să facem totdeauna un popas, să privim înapoi și să privim înainte. Cu cât mai mari ne apar faptele trecutului, cu atât mai mari trebuie să vedem faptele viitorului. Deoarece un neam nu trăiește, decât afirmând, prin fapte, puterea credințelor și a drepturilor sale în lume.

Ziua de 24 Ianuarie este ziua neamului întregit. Sceptrul M. Sale Regelui Carol II lucește azi, după 18 ani dela Unire, peste întreaga Moldovă cu marginile ei răsăritene și nordice, peste părțile trans- și cis-Carpatine ale Țării românești, și peste părțile dobrogene, unind într'o singură voință de pace și progres, voința de pașnică propășire a neamului românesc.

Cărmuitor și ctitor al culturii românești, Marele Suveran

poate privi cu satisfacție azi, în sărbătoreasca zi a Unirii, străduințele, pe care întreg neamul românesc le-a făcut și continuă să le facă pentru ca drumul lui între popoarele lumii să însemne biruință și lumină.

Dar M.S.Regele a făcut, de repetate ori, călduroase apeluri de colaborare și unire între fiii neamului acestuia.

Ziua Unirii, cu deosebire, să ne găsească înfrățiți sub îndemnul regal, încercând, prin unirea ce nu se poate sfărâma, cea a sufletelor, să facem zid, împotriva tuturor ce uneltesc desbinarea și învrăjbierea noastră.

Înalta înțelepciune a Regelui Carol II a desprins, din abuciumata noastră istorie, adevărul că, după încercările de mari primejdii, prin care am trecut, acum, după ce furtunile din afară s'au potolit, o eră de muncă pașnică, de consolidare temeinică trebuie să înceapă, pentru ca acest neam să-și regăsească energiile și puterile, risipite în lungul veacurilor, în lupte pentru viața și existența sa.

Strânși uniți în jurul Suveranului nostru, an de an, ziua de 24 Ianuarie, să ne găsească mereu la postul ~~de onoare~~ datorie, așa cum, an de an, l-a găsit la acest post, pe înaintașii noștri, care prin munca și sfintele lor strădăni, au zidit din temelii România întregită de azi.

Neamul întreg, de toate tagmele sociale și de toate chemările, urcă pe drumul de progres și bine, deschis de voința neînduplecată a M.S.Regelui Carol II de a duce țara aceasta spre adevăratele ei destine.

Fie, ca ziua de 24 Ianuarie, ziua biruinței noastre, așteptată de veacuri, să ne fie mereu stea călăuzitoare și purtătoare de noroc pentru neamul nostru.